

формування особистості сучасного українця й політичної нації, розбудови країни та її економіки, а також політичної волі на рішення, що дадуть змогу ліквідувати проблеми, котрі нині заважають розвитку вітчизняної книги. Конкретні шляхи їх розв'язання такі:

1. Розроблення короткострокової й довгострокової стратегій розвитку видавничої галузі.

2. Щорічне оновлення фондів бібліотек на 5% від наявної кількості книжок на початок кожного року за нормами Міжнародної асоціації бібліотекарів.

3. Спрощення процедур закупівлі літератури для поповнення фондів бібліотек, зокрема відмова від тендерних процедур.

4. Фінансування закупівель літератури за кошти державного й місцевих бюджетів.

5. Забезпечення доступу вітчизняних науковців до світової наукової літератури шляхом запровадження грантової програми перекладів.

6. Відновлення системи книжкової торгівлі згідно з встановленими нормами забезпечення населення стаціонарними книгарнями.

Список використаної літератури

1. *Робоча зустріч з міністром культури і інформаційної політики* [Електронний ресурс] / Українська Асоціація видавців та книгорозповсюджувачів. — Режим доступу: <http://upba.org.ua/index.php/uk/blogs/item/244-robocha-zustrich-z-ministrom-kultury-i-informatsiinoi-polityky>. — Назва з екрана.
2. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної підтримки сфери культури, креативних індустрій, туризму, малого та середнього бізнесу у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби COVID-19* : закон України від 16.06.2020 № 692-IX // Голос України. — 2020. — № 118.
3. *Про затвердження Державних соціальних нормативів забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні* : постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 72 // Урядовий кур'єр. — 2019. — № 30.
4. *Друк України (2019)* : ст. зб. / уклад. С. Буряк. — Київ : Кн. палата України, 2020. — 104 с.

Oleksandr Afonin

About the fate of Ukrainian book publishing: reality and prospects

The article raises important issues of the role and place of the publishing industry among other sectors of the economy. Four core strategic directions of development of domestic book publishing, book distribution, modernization and renewal of the funds of the national library system are considered. Emphasis is placed on the inefficiency and slowness of decision-making by public authorities. Calculations and ways of solving problems are given, based on world trends, the experience of developed European countries and taking into account the recommendations of such authoritative organizations as the International Association of Librarians.

Keywords: book publishing; book distribution; Ukrainian Association of Publishers and Booksellers; UAVK; libraries; library funds; International Association of Librarians

References

1. *Robocha zustrich z ministrom kulturi i informacijnoi politiki*. (2020). Available at: <http://upba.org.ua/index.php/uk/blogs/item/244-robocha-zustrich-z-ministrom-kultury-i-informatsiinoi-polityky>.
2. *Pro vnesennya zmin do deyakih zakonodavchih aktiv Ukraini shodo derzhavnoi pidtrimki sferi kulturi, kreativnih industrij, turizmu, malogo ta serednogo biznesu u zv'yazku z diyeyu obmezhuvalnih zahodiv, pov'yazanih iz poshirennyam koronavirusnoi hvorobi COVID-19* : zakon Ukraini vid 16.06.2020 № 692-IX. (2020). *Golos Ukraini*, 118.
3. *Pro zatverdzhennya Derzhavnih socialnih normativiv zabezpechennya naselennya publichnimi bibliotekami v Ukraini* : postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 06.02.2019 № 72. (2019). *Uryadovij kur'yer*, 30.
4. Buryak S. [uklad.]. (2020). *Druk Ukraini (2019) : st. zb.* Kyiv: Kn. palata Ukraini.

Надійшла до редакції 14 вересня 2020 року

ЖУРНАЛІСТИКА ТА ЗМІ

УДК 808.2:811.161.2'35:[004.65:014.3](045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2020.9(290).15-19

Юлія Ейсмонт,

молодший науковий співробітник відділу наукового формування національних реферативних ресурсів НБУВ,
e-mail: sunny1234@ukr.net

(477ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3203-8471>)

Новий правопис: дискусійні питання

Проаналізовано правовий документ Кабінету Міністрів України, котрим затверджено нову редакцію "Українського правопису". Проаналізовано роботу Української національної комісії з питань правопису, яка розробила головний мовний документ держави. Висвітлено історію його змін за часів незалежності України. Увагу зосереджено на редагуванні електронних реферативних ресурсів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ) з урахуванням правил нової редакції "Українського правопису"; з'ясовано його основні зміни. Розглянуто дискусійні питання: правописна варіантність, зміни в окремих словах, написання слів інішомовного походження тощо; проаналізовано правила написання складноскорочених слів із першими регулярно вживаними інішомовними компонентами. Висвітлено новації в написанні фемінітивів. Прیدілено увагу найпоширенішим випадкам порушення правопису. Запропоновано шляхи вдосконалення процесу редагування електронних ресурсів НБУВ. З'ясовано місце реферативної бази даних (РБД) "Україніка наукова" у вітчизняному та світовому інформаційних просторах; визначено роль групи редакторів НБУВ у підготовці якісних

матеріалів для її щоденного поповнення. Наголошено, що наукове редагування інформаційного масиву РБД "Україніка наукова" потребує дотримання вітчизняних і міжнародних стандартів подання інформації. Неприпустимим є ігнорування головних етичних принципів редактора, як-от: прискіплива та ретельна перевірка за періоджерелами правильності написання наведених цифрових даних, науково-технічних термінів, одиниць виміру, імен і дат, оформлення довідкового апарату видання, відповідності наведених символів позначенням, зафіксованим у стандартах чи науковій і нормативній літературі. Зауважено, що професійне заповнення вітчизняного інформаційного простору якісними реферативними текстами позитивно впливатиме на оперативність їх пошуку та підвищить наукову цінність електронних ресурсів НБУВ.

Ключові слова: чинний правопис; Українська національна комісія; правописна варіантність; іношомовні компоненти; фемінітиви; запозичення; реферативний текст; електронні ресурси НБУВ; РБД "Україніка наукова"

Постановка проблеми. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України (далі — КМУ) № 437 від 22 травня 2019 р. "Питання українського правопису", з метою забезпечення конституційних положень про державний статус української мови та уніфікації вживання правописних норм набрав чинності новий "Український правопис". Постанова має сприяти його використанню в діловодстві, освіті, видавничій справі, сфері телебачення, радіо, інших галузях суспільного життя [5].

Після набрання чинності головного мовного документа держави дотримання його правил є обов'язковим під час редагування електронних реферативних ресурсів НБУВ. Оскільки РБД "Україніка наукова" є візитівкою нашої країни у світовому інформаційному просторі, то якість поданих матеріалів має відповідати найвищому професійному рівню редакторів, а також вітчизняним і міжнародним стандартам.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Історію формування, численні зміни, сучасний стан і проблеми дотримання норм попередньої редакції "Українського правопису" досліджено у працях Н. Зайченко, О. Сандул [1], Ю. Ейсмонг, В. Німчука [2; 4], О. Пономарева [6] та електронних ресурсах [3; 5; 7]. Основне джерело аналізу — "Український правопис" 2019 р. [8].

Мета статті — комплексне дослідження основних змін нової редакції "Українського правопису".

З огляду на мету постає **завдання:** спираючись на нові правописні норми, визначити шляхи вдосконалення процесу редагування інформаційного масиву РБД "Україніка наукова" — національного електронного реферативного ресурсу НБУВ, що нині не має аналогів у країні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглянемо етапи розроблення нової редакції "Українського правопису". Документ підготувала спеціально створена Українська національна комісія з питань правопису (далі — УНК), до складу якої ввійшли вчені-мовознавці Національної академії наук і національних університетів із різних регіонів. Склад УНК затверджено згідно з Розпорядженням КМУ № 416 від 17 червня 2015 р. "Про затвердження нового складу Української національної комісії з питань правопису" [7]. До організаційних недоліків, що перешкоджали конструктивній роботі, віднесемо такі: у засіданнях УНК не брали участі вітчизняні мовознавці старшого покоління; правописні зміни вносили шляхом голосування; не всі новації мають наукове обґрунтування. Отже, не дивує той факт, що під час громадського обговорення в серпні—вересні 2018 р. до УНК надійшло понад три тисячі пропозицій від наукових установ, закладів освіти, органів державної влади та місцевого самоврядування, окремих громадян, а дискусії щодо новацій тривають і нині.

Принагідно зауважу, що робота над новим правописом спричиняла полеміку ще від моменту проголошення незалежності України й була настільки заплітеною та заангажованою, що навіть члени останньої УНК (а за роки незалежності їх було кілька) не вірили в те, що головний мовний документ буде остаточно ухвалений і набере чинності 2019 р. Після його оприлюднення новації активно вивчають та обговорюють. Вітчизняні науковці оцінюють запропоновану редакцію правопису суперечливо. Наприклад, відомий мовознавець, директор Інституту української мови НАН України П. Гриценко, який входив до складу УНК, зауважив, що головною засадою змін є повернення до україноцентризму мови, відкидання форм і правил, що десятиліттями насаджували нашому суспільству задля наближення до мови російської, розмивання індивідуальних рис питомої лексики [3]. Доктор філологічних наук О. Пономарів також підтримує окремі позитивні зміни, оскільки, за його словами, вони, хоч і частково, але повертають нашому правописові національне обличчя. Поміж вартих уваги пропозицій мовознавець виокремив такі: написання окремо числівника **пів** із власними та загальними назвами, що регулює єдине правило замість попередніх трьох (разом, окремо, через дефіс): *півгодини, пів-Києва, пів-яблука* — *пів години, пів Києва, пів яблука*; нарешті усунуто усталену помилку: пишемо *ін'єкція, об'єкт, суб'єкт, траєкторія*, тож і однокореневе *просєкт* запропоновано писати згідно з цією нормою, а не *проект* [6]. Очевидно, це єдина найрадикальніша зміна у написанні слів. Спростили також і передавання звукосполук [je], [ji], [ju], [ja] — тепер це літери **є, ї, ю, я** у всіх випадках: *Савоя* замість *Савойя*, *фое* замість *фойє* тощо.

До негативних змін, що спричинили низку дискусій, мовознавці відносять правописну варіантність, зокрема:

— варіантні форми родового відмінка. Іменники на **-ть** після приголосного, а також слова *кров, любов, осінь, сіль, Русь, Білорусь* у родовому відмінку однини можуть набувати як варіант закінчення **-и**: *гідности, незалежності, радості, смерті, честі, хоробрости; крові, любові, осени, соли, Руси, Білоруси*;

— українські й давно засвоєні слова. На початку слова звичайно пишемо **і**. Окремі слова мають варіанти з голосним **-и**: *ірій і ирій, ірод і ирод*;

— слова іношомовного походження. У прізвищах та іменах людей допускається передавання звука [g] двома способами: через адаптацію до звукового ладу української мови — літерою **г** (*Вергілій, Гарсія, Гегель, Георг, Гете* тощо) й через імітацію іношомовного [g] — літерою **г** (*Вергілій, Гарсія, Гегель, Гете* тощо);

— буквосполучення **th** у словах грецького походження передаємо літерою **t**: *антологія, антропологія, аптека, астма, бібліотека* тощо. У словах, узвичаєних в українській мові з **ф**, допускається орфографічна варіантність на зразок: *анатема й анафема, ефір і етер, кафедра й катедра, логарифм і логаритм* тощо;

— у словах, що походять із давньогрецької й латинської мов буквосполучення **au** передаємо через **ав**: *автентичний, автобіографія, автомобіль, автор, авторитет, лавра* [7].

Аналізуючи наведені зміни до правопису, підсумуємо: важко зрозуміти, навіщо запроваджувати таку велику кількість варіативних форм написання, що лише заплутують? Окрім того, нарікає О. Пономарів, трирічна праця над правописом закінчилася тим, що правило "дев'ятки" й надалі не поширюється на більшість власних назв. З іменників середнього роду із закінченням **-о** рекомендовано відмінювати тільки *пальто* й *ситро*, а решта іношомовних лексем залишилися невідмінюваними, як-от *метро, бюро, радіо*. Тож можна стверджувати, що окремі питома українські аспекти в новому правописі не відображено. І далі: слід писати *лавр* (лат. laurus), але *лауреат* (лат. laureatus — увінчаний лаврами), *Фавн* (лат. Faunus — бог лісів, полів і звірів), але *фауна* (лат. Fauna — богиня лісів, полів і звірів); *артерія, колонія, матерія*, але *артеріальний, колоніальний, матеріальний* (замість *артеріяльний, колоніяльний, матеріяльний*), позаяк це усталені форми російської мови, до яких українців привчали роками [6].

Справедливо також зазначити, що правопис давно потребував змін та оновлення, адже з'явилися нові поняття й терміни, лексичний склад постійно поповнюється неологізмами, стрімко зростає кількість запозичень. Таке явище притаманне майже всім мовам світу, однак труднощі з їх правильним вживанням потребують постійного корегування правописних норм.

Оскільки "Український правопис" тривалий час перебував на стадії становлення (стара редакція 1993 р., нова — 2019 р.; проєкт 1999 р. так і залишився нереалізованим), виникало чимало проблем із написанням не лише запозичень, а й складноскорочених слів із першими регулярно вживаними іношомовними компонентами, котрі часто трапляються в наукових текстах інформаційного масиву РБД "Україніка наукова". Проблему їх нормативного вживання допоміг частково розв'язати запропонований правопис. Зокрема, відповідно до нових правил, пишемо разом:

1) складноскорочені слова з першими регулярно вживаними іношомовними компонентами на голосний і приголосний (що пояснюють особливість другої частини слова та відповідають на запитання який? яка? яке?): *авро-, авіа-, авто-, агро-, аеро-, аква-, аудіо-, біо-, боді-, боді-, веб-, геліо-, гео-, гідро-, евро-, фіто-* тощо (табл. 1);

2) слова з першим іношомовним компонентом, що визначає кількісний (вищий від звичайного, дуже високий або слабкий, швидкий тощо) вияв чогонебудь: *архі-, архи-, бліц-, гіпер-, екстра-, макро-, максі-, міді-, мікро-, міні-, мульти-, нано-, полі-, преміум-, супер-, топ-, ультра-, флеш-* (табл. 2);

3) слова з першим іношомовним компонентом *анти-, віце-, екс-, контр-, лейб-, обер-, штабс-, унтер-* (табл. 3).

Таблиця 1

Зміни у написанні складноскорочених слів із першим іношомовним компонентом на голосний і приголосний

Було	Стало
арт-директор	<i>артдиректор</i>
веб-сторінка	<i>вебсторінка</i>
боді-арт	<i>бодіарт</i>
фольк-музика	<i>фолькмузика</i>
економ-клас	<i>економклас</i>
поп-музика	<i>попмузика</i>
прес-конференція	<i>пресконференція</i>

Таблиця 2

Зміни у написанні слів із першим іношомовним компонентом, що визначає кількісний вияв

Було	Стало
експрес-аналіз	<i>експресаналіз</i>
екстра-клас	<i>екстраклас</i>
міні-диск	<i>мінідиск</i>
преміум-клас	<i>преміумклас</i>
топ-менеджер	<i>топменеджер</i>
топ-позиція	<i>топпозиція</i>
флеш-інтерв'ю	<i>флешінтерв'ю</i>
міні-футбол	<i>мініфутбол</i>

Таблиця 3

Зміни у написанні слів із першим іношомовним компонентом анти-, віце-, екс-, контр-, лейб-, обер-, штабс-, унтер-

Було	Стало
віце-прем'єр-міністр	<i>віцепрем'єр-міністр</i>
екс-міністр	<i>ексміністр</i>
лейб-медик	<i>лейбмедик</i>

Принагідно зауважу, що новий правопис має значну кількість винятків, що, на жаль, лише заплутує тих, хто змушений постійно ним послуговуватися. Найпалкіші дискусії викликали зміни в написанні зазначених складних слів, адже, наприклад, за традицією пишемо слова *де-юре, де-факто, статус-кво, карт-бланш* тощо. Крім того, в Конституції України передбачено посаду *віце-прем'єр-міністр*. Оскільки змінювати Основний Закон уповноважена лише Верховна Рада, то й в написанні виникнуть розбіжності.

Зміни в новому правописі торкнулися й фемінітивів. Зокрема, унормовано вживання жіночих форм іменників, на позначення яких раніше використовували лише чоловічий рід (табл. 4).

Таблиця 4

Фемінітиви, унормовані новим правописом

Було	Стало
автор	<i>авторка</i>
директор	<i>директорка</i>
член	<i>членкиня</i>
філолог	<i>філологиня</i>
міністр	<i>міністерка</i>
майстер	<i>майстриня</i>
продавець	<i>продавчиня</i>

У нову редакцію також внесли уточнення щодо написання популярної лексеми **топ**. Згідно з чинними правилами, цей компонент із числівниками не поєднується, а для окреслення поняття найпершого/найостаннього, найкращого/найгіршого слід вживати інші лексичні засоби, адже багата українська мова має широкі синонімічні ряди. Мовознавці слушно зауважують, що не варто збіднювати нашу лексику й зводити слововживання лише до однієї одиниці, та ще й запозиченої.

Приділимо увагу й написанню російських прізвищ на **-ой**. За новими правилами, їх передаємо із закінченням **-ий**: *Донський, Крутий, Лугоський, Полевий, Соловйов-Седий, Босий, Трубецький*. Виняток: *Лев Толстой*.

Зміни торкнулися й написання окремих слів. Наприклад, раніше слово *священик* було винятком і писалося з однією літерою **н**, нині його підпорядкували загальному правилу подвоєння приголосних у разі збігу кореня чи основи **-н-** (**-нь-**) і суфіксів **-н-** (**-ий**) **-н-** (**-ій**), **-ник**, **-ниц-** (**-я**).

Буквосполучення **ск**, що в англійській, німецькій, шведській та інших мовах передає звук [к], відтворюємо однією українською літерою **к**: Дікенс, Дікінсон, Джексон, Текерей, Бекі, Букінгем.

Наразі розглянемо окремі випадки порушення правопису, що найчастіше трапляються під час формування РБД "Україніка наукова". Найбільше помилок — у написанні лексем із числівником **пів**. Новий правопис, як зазначалося, суттєво допоміг розв'язати цю проблему. Так, за новими нормами, правильним буде окреме написання: *пів аркуша, пів яблука, пів України, пів Європи*, тобто у всіх випадках, коли йтиметься про половину. Якщо ж **пів** з іменником становить єдине поняття та не виражає значення половини, то слово пишемо разом: *піваркуш, південь, півзахист, півмісяць* тощо.

Висновки. Проаналізувавши основні зміни редакції "Українського правопису" 2019 р., підсумуємо, що головний мовний документ держави не став революційно новим, однак викликав численні дискусії серед вітчизняних мовознавців і всіх небайдужих до проблем розвитку української мови. До найбільших недоліків фахівці відносять правописну варіантність, що може призвести до розхитування орфографічної

норми. Постає слушне запитання: як редагувати наукові тексти, а надто ті, що потребують високої внормованості форми та змісту, за наявності кількох варіантів слова? На мою думку, використання в одному тексті двох граматичних форм, що належать до різних варіантів правописної норми (а чинний мовний документ надає таке право), спричинить лише правописні розбіжності й знизить наукову цінність матеріалу. Поміж вад також виокремимо значну кількість винятків, що лише заплутують тих, хто має постійно послуговуватися правописними нормами.

До позитивних новацій варто віднести такі: написання окремо числівника **пів**, що регулює єдине правило замість попередніх трьох; правопис також дав змогу частково вирішити проблеми, пов'язані з унормуванням написання великої кількості складноскорочених слів із першими регулярно вживаними іншомовними компонентами.

Зауважимо й про новації, сприйняті неоднозначно. Йдеться про фемінітиви: окремі з них схвалюють, над іншими — глузують. Варто лише сподіватися, що не обгрунтовані науково зміни згодом переглянуть і скасують.

Вивчення й аналіз основних змін нової редакції "Українського правопису" дали змогу вдосконалити процеси редагування та коректури РБД "Україніка наукова". Професійне заповнення вітчизняного інформаційного простору якісними реферативними текстами позитивно вплине на оперативність їх пошуку та сприятиме зростанню наукової цінності електронних реферативних ресурсів НБУВ.

Постійне підвищення кваліфікації; участь у тематичних засіданнях круглих столів із питань наукового редагування й коректури; дотримання головних етичних принципів редактора (прискіплива й ретельна перевірка за першоджерелами правильності написання цифрових даних, науково-технічних термінів, одиниць виміру, імен і дат, оформлення довідкового апарату видання, відповідності наведених символів позначенням, регламентованим стандартами, вивчення усталеної й новітньої наукової термінології); дотримання під час редагування інформаційного масиву РБД "Україніка наукова" норм нового правопису сприятиме виконанню робочих завдань на належному професійному рівні.

Список використаної літератури

1. *Зайченко Н. Я.* Український реферативний журнал "Джерело": 20 років служіння науці / Н. Я. Зайченко, Ю. В. Ейсмонт, О. Г. Сандул // Бібліотечний вісник. — 2015. — № 5. — С. 34—37.
2. *Історія українського правопису XVI—XX століття* : хрестоматія / НАН України, Ін-т укр. мови ; упоряд.: В. В. Німчук, Н. В. Пуряєва. — Київ : Наук. думка, 2004. — 581, [1] с.: іл.
3. *Мікрореволюція у мові.* Павло Гриценко: Український правопис має бути таким, щоб ним міг користуватися не тільки професор-мовознавець. — Режим доступу: <https://galychyna.if.ua/analytic/mikrorevolyutsiya-u-movi/>. — Назва з екрана (дата перегляду: 23.04.2020).
4. *Німчук В.* Проблеми українського правопису в XX—XXI ст. / В. Німчук. — Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. пед. ун-т, інформ.-видавн. від., 2002. — 116 с.
5. *Питання українського правопису.* — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>. — Назва з екрана (дата перегляду: 23.04.2020).
6. *Пономарів О. Д.* Український правопис: зміни майже без змін / О. Д. Пономарів // Теле- та радіожурналістика. — 2019. — Випуск 18. — С. 323—324.
7. *Стислий огляд основних змін у новій редакції "Українського правопису" (2019).* — Режим доступу: <https://mon.gov.ua>. — Назва з екрана (дата перегляду: 23.04.2020).
8. *Український правопис* / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні Національної академії наук України. — Київ : Наук. думка, 2019. — 392 с.

Yuliya Eysmont
New spelling: debatable issues

The legal document of the Cabinet of Ministers of Ukraine, which approved a new version of the "Ukrainian spelling", was analyzed. Attention is paid to the work of the Ukrainian National Commission on Spelling, which has developed the main language document of the state. The history of its formation during the independence of Ukraine is covered. Emphasis is placed on editing electronic abstract resources of the Vernadsky National library of Ukraine, taking into account the rules of the new edition of "Ukrainian spelling". Its main changes are considered. Particular attention is paid to the most controversial: spelling variations, changes in individual words, spelling words of foreign origin, and so on. The rules of writing compound words with the first regularly used foreign language component are studied. Innovations in the writing of femininities are highlighted. Attention is paid to individual cases of spelling violations, which occur most often. Ways to improve the editing of electronic resources of the Vernadsky National library of Ukraine are proposed. The significance of the Abstract Database "Ukrainika scientific" in the domestic and world information space is revealed. The role of the group of editors of the Library in the professional preparation of quality materials for its daily replenishment is determined. It is emphasized that scientific editing of the information array of the Abstract Database "Ukrainika scientific" requires compliance with domestic and international standards for the submission of information. It is unacceptable to ignore such main ethical principles of the editor as meticulous and thorough verification of the original sources of spelling of digital data, scientific and technical terms, units of measurement, use of names and dates, design of the reference apparatus of the publication, compliance with the symbols established by the standard in scientific and normative literature. It is emphasized that the professional filling of the domestic information space with quality abstract texts will positively affect the efficiency of their search by readers and increase the scientific value of electronic abstract resources of the Vernadsky National library of Ukraine.

Keywords: Ukrainian spelling; Ukrainian National Commission; spelling variance; foreign language components; femininities; borrowing; abstract text; electronic resources of Vernadsky National library of Ukraine; DB "Ukrainika scientific"

References

1. Zajchenko N. Ya., Ejsmont Yu. V., Sandul O. G. (2015). Ukrayinskij referativnij zhurnal "Dzherelo": 20 rokiv sluzhinnya nauci. *Biblioteknij visnik*, 5, pp. 34—37.
2. Nimchuk V. V., Puryayeva N. V. [uporyad.]. (2004). *Istoriya ukrajinskogo pravopisu XVI—XX stolittya : hrestomatiya*. Kyiv: Nauk. dumka.
3. *Mikrorevolyuciya u movi. Pavlo Gricenko: Ukrayinskij pravopis maye buti takim, shob nim mig koristuvatisya ne tilki profesor-movoznavec*. (2020). Available at: <https://galychyna.if.ua/analytic/mikrorevolyuciya-u-movi/> [Accessed: 23.04.2020].
4. Nimchuk V. (2002). *Problemi ukrajinskogo pravopisu v XX—XXI st.* Kam'yanec-Podilskij: Kam'yanec-Podil. derzh. ped. un-t, inform.-vidavn. vid.
5. *Pitannya ukrajinskogo pravopisu*. (2020). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua>. [Accessed: 23.04.2020].
6. Ponomariv O. D. (2019). Ukrayinskij pravopis: zmini majzhe bez zmin. *Tele- ta radiozhurnalistika*, 18, pp. 323—324.
7. *Stislij oglyad osnovnih zmin u novij redakciyi "Ukrayinskogo pravopisu"* (2019). (2020). Available at: <https://mon.gov.ua>. [Accessed: 23.04.2020].
8. *Ukrayinskij pravopis*. (2019). Kyiv: Nauk. dumka.

Надійшла до редакції 3 вересня 2020 року

УДК 655.55(477)

DOI: 10.36273/2076-9555.2020.9(290).19-22

Тетяна Булах,

доктор наук із соціальних комунікацій, доцент ХДАК,
e-mail: tbulah@ukr.net

Нативна реклама та періодика: точки дотику

У статті розглянуто сутнісні характеристики, основні ознаки та переваги нативної реклами. Зазначено, що її створюють співробітники редакцій, а не рекламних агентств, саме тому формат і стиль викладу матеріалу не відрізняються від решти публікацій ресурсу та відповідають очікуванням цільової аудиторії.

Схарактеризовано умови виникнення нативної реклами; причини посиленої уваги до неї сучасних маркетологів. Зауважено, що цей вид реклами не спричиняє роздратування у користувачів, адже містить корисну чи цікаву інформацію; не потрапляє у так звану зону "банерної сліпоти"; не блокується в інтернет-середовищі, оскільки є інформативним, пізнавальним матеріалом, котрий не ідентифікують як рекламу; містить інформацію різного типу (текст, відео, посилання), що урізноманітнює виклад. Ефективна нативна реклама має відповідати потребам цільової аудиторії та формату подання інформації на ресурсі, щоб сприйматися як його органічна частина. Вона повинна виконувати ті самі функції, що й інші матеріали: новини — на новинному сайті, ігри — в ігрових додатках, статті, відео, тести — в електронних виданнях тощо, — проте водночас чітко відокремлюватися від інших редакційних повідомлень.

Наголошено на доцільності використання можливостей нативної реклами у просуванні електронних видань; проаналізовано досвід її застосування у видавничій сфері.

Ключові слова: реклама; рекламна комунікація; нативна реклама; періодичні видання; електронні видання

Постановка проблеми. Періодичні видання дедалі частіше відмовляються від паперового формату, повністю мігруючи в електронне середовище, що змушує видавців шукати нові способи залучення й утримання аудиторії. Одним з ефективних інструментів, що дає змогу розв'язати цю проблему, є нативна реклама (НР), потенціал якої українська медіасфера наразі використовує недостатньо.